

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Prædictæ causæ existentes ante sponsalia, sed postea cognitæ. parag.
nono.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

ria vidit, vana esse, & statim, inito Matrimonio, deferbuisset.

Quoad bona Fortunarum.

8. Si dotem promissam negas, vel negat ille, qui promisit, te ab altero deseri posse, luce clarius est, est enim dotis promissio conditio, sub qua fiunt sponsalia; ergo, ea deficiente, etiam sine culpa promittentis, cessat promissio, quamvis jurata.

9. Quid, si nulla promissa fuerit dos à Sponsa divite, quæ deinde post sponsalia in paupertatem notabilem incurrat?

Respondet Sanchez, quod dicitur plures apud Sanch. a certum mihi est cum eodem Sanc. & cum Castropalao b, & Averfa c alios citantibus, posse Sponsam licite recedere. Ratio est, quia, tametsi non fuerit explicite promissa dos, implicite tamen fuit. Omnes enim supponunt, feminam transire in domum viri cum omnibus suis bonis. Adde, hanc esse mutationem admodum notabilem, quæ quemcumque vel cordatissimum hominem, à contrahendis sponsalibus, atque adeo à Matrimonio, prudenter, averteret.

10. Tria communi huic doctrinæ addi volo. Primum; si timeatur rationabiliter, alterum ex Sponsis fore exheredandum, alter resisteret licite, ut notat Pont. d quia secus, se is immitteret in periculum sustinendæ paupertatis, atque id ego merito, propter paritatem rationis, extendo ad similem rationabilem metum de futura paupertate forte alteri ex aliis quibuscunque causis provenientes.

11. Secundum. Si rationabiliter timeatur, vel superveniat jam paupertas utrique, uterque licite recedit à sponsalibus, quia tanto difficilius sustineri poterunt onera Matrimonii, unde hic dari non potest compensatio paupertatis unius cum paupertate alterius. Ita Bonacina, sed Rebellius, & Pontius, neutri licere putant: Averfa e autem prædictos citans, dicit, V. Quæritur circa finem. si quis subire onus Matrimonii, licite recedere, sed si velit contrahere Matrimonium cum æquæ paupere, illicite recedere à prioribus. Profectò commoda restrictio, sed illam non possumus admittere, ut necessariam, quia superveniens paupertas videtur dare jus recedendi absolute, &c.

12. Tertium. Quid si alter ex Sponsis ex

inopinato valde locuples fiat, poteritne justè ab altero recedere, & Matrimonio meliori se addicere?

13. Respondet Sanchez, quem sequitur Castropal. f citans Coninck, & Gutierrez, i Castropal. quibus adde Averfam, g non posse; Probat c. nu. 1. Primò, à posteriori, quia sic, quoties dote g Aver. notabiliter majore Matrimonium inveniret, alter ex Sponsis, alterum deserere posset, tunc enim jam locuples censetur esse factus. Secundò, à priori, quia, si Sponsa tua deterior non est facta, iniquum est suo jure illam privare, solum ob bonæ fortunæ mutationem in te factam.

14. Prædictam sententiam sic impugnat Gaspar h Hurtadus. Hanc Sanchez, & Coninck h G. Hurtadus sententiam difficilem existimamus, quia dicta d. 2. de mutatio est ita notabilis, ut ex se efficiat impletionem notabiliter gravem, Sponso factò ditiore, & 14. nu. 1. à principio existens, etiam prudentem à sponsalibus traheret. Hæc Hurtadus, cujus argumento Castropalao, i qui prædictam Sanchez i Castropal. sententiam amplectitur, respondere conatur, lo. cit. dicens: effici quidem impletionem sponsalium notabiliter graviolem, duriolemque, sed non per se, at solum per accidens, eo, quod Sponsus impeditur ab aliis ditioribus sponsalibus, quæ posset invenire, id, quod (ait) nihil probat, propter argumentum modo à posteriore factum, quia scilicet, sic, quilibet Sponsus posset semper Sponsam deserere, quoties notabiliter ditius Matrimonium ei offerretur.

15. Circa has sententias interponat judicium me sapientior; quod si Leandrum k se. k Leand. qui te juvat, invenies apud ipsum, utramque sententiam esse probabilem. mar. d. 9. 47.

§. IX.

Prædictæ causæ existentes ante sponsalia, sed postea cognitæ.

1. Regula Universalis. Hæc pari modo sponsalia, etiam jurata, infirmant, ac si de nova advenirent. Ita Sanch. Pont. Bonac. & alii innumerè apud Averfam. l Ratio est, l Aver. quia pro eo, qui antea illas ignoraverat, videtur dicitur causa tunc supervenire, quando sciuntur. Dicitur

2. Id autem intellige. Primò, de prædictis causis, quæ sint qualitates, si enim fuissent de substantia

substantia, seu de individuatione personæ; ut, si tu volens contrahere sponsalia cum Berta, cognoscas deinde illam non esse Bertam, sed Mariam, sponsalia non solum infirmari possunt, sed ab initio sunt in valida, sicuti in validum esset Matrimonium.

3. *Intellige Secundò, quando ignorantia ejusmodi causæ, seu defectus tibi dedit causam contrahendi; si enim expressè fuisses eo animo, ut etiam cum illo defectu contracturus fuisses sponsalia, nihil illis officiet ignorantia. Ita Castropal. a* Quid si dubius nunc sis, an contracturus fuisses? Respondet Leand. b citans Sanch. Bonac. Navarr. si defectus de novo cognitus sit gravis, ut si inveniatur, non esse Virgo, vel Dives ea, quam talem putabas, posse præsumi, te non habuisse animum contrahendi, secus, si defectus sit levis, &c.

4. *Intellige Tertiò, nisi post cognitionem, dicta sponsalia, quæ fuerant initio valida ratificaveris, quæ ratificatio fieri potuit, vel expressis verbis, vel implicite ipso facto, ut, si post dictam notitiam. Sponsam, ut tuâ, cognovisti. e Valida, dixi, si enim propter aliquam rationem fuerant initio in valida, ut, si fuissent cum errore personæ, vel cum nullo consensu, tui Laym. non validantur per solam copulam, quia hæc non est sufficiens signum veri consensus, potest enim fieri animo fornicario, ut supra d. d. c. 2. §. 3. etum est, & tener Hurtadus. e*

5. *Quid si Sponsus ad Sponsam cognoscendam accederet (sanè cum peccato) animo non ratificandi? Respondeo, Sanchez f ait, adhuc ipso facto ratificare, sed Hurtad. merito loco cit. censet, in foro conscientie non ratificare, nec cedere Juri suo, & sic dissolvere posse sponsalia, nisi, aliàs, ratione damni allati, ad illa ratificanda teneretur.*

6. *Dictum est autem (pro eo, qui antea ignoraverat) nam, si antea eas causas, seu defectus cognovisti, & tamen adhibuisti consensum, rata erunt sponsalia, Excipit Aversa. g nisi forte promissio valde fuerit imprudens, & indiscreta, qualis v. g. esset promissio juvenis nobilis, & divitis facta vilissimæ puellæ; tunc enim ex alio capite non teneretur quis, servare promissum: nempe ex eo, quod faceret res illicitam, & indiscretam, ita Aversa. h Adverte, id dicit ex vi promissionis sponsalium, non ex vi damni illati; illud enim esse omnino rescipiendum, certum est.*

6. *Ex dicta regula num. 1. allata sit, ut non solum, quando Sponsam existimabas virginem, & post Sponsalia rescivisti, esse defloratam, sed etiam, quando rescivisti esse viduam, quia certè regulariter vilior existimatur ea, quæ virgo non est, sit, inquam, ut possis resiliere à sponsalibus. Non ita in Sponsa respectu Sponsi, qui forte inveniatur, non fuisse virgo? nam id vile non est Sponsæ, nisi tamen inveniatur, valde deditus alienis mulieribus fuisse, sine solida, & continuata emendatione, vel inveniatur, habere filios, nam tunc cum molestum id sit notabiliter Sponsæ, poterit à Sponsalibus recedere.*

7. *An ipso facto in hoc casu ignorantie defectuum, quoad qualitates (nam, si adfuerit deceptio ex parte alterius, vel metus, diximus supra i) irrita sint sponsalia, an irritanda? Respondeo Castropal. k & Hurtad. l merito dicunt, quando res est clara, esse irritanda per k Castropal. voluntatem ejus, qui potest resiliere, nec necessariam esse Judicis sententiam. l G. Hurtad.*

8. *Quid si res sit dubia? Respondeo, Tunc, h. c. diff. 16. vel etiam, quando recessio à sponsalibus afferret scandalum, recurrendum esse ad Judicem, monemus omnes. Legatur Castropal. m qui alios citans, docet, qualis nam probatio sufficiat in foro externo, ad ejusmodi rescissionem; cui adde G. n Hurtadum. n G. Hurtad.*

9. *Donec autem is, qui ignoravit, non resiliat, manent valida sponsalia. Id, quod inde constat; quia secus, cum in casibus, de quibus loquimur, ignorantia adfuisse ipso initio, tunc etiam fuissent in valida, quod tamen non potest sustineri, nam ipso initio fuerunt legitima, cum fuerint rite promissa, & ignorantia, ut nunc supponimus non fuerit circa substantiam personæ, sed solum circa qualitates; undè ex illis sponsalibus ortum est impedimentum publicæ honestatis ex Sanch. o*

10. *Denique; Si quæras Primò, an qui justè à sponsalibus resiliat, quando scilicet resiliat sine ulla culpa, ut esset v. g. ad ingrediendum in Religionem, teneatur restituere ea, quæ forte alter expendit in parandis Nuptiis? Respondeo, esse probabile, obligari, sed esse probabilius, non obligari. Lege Castropal. p Si quæras p Secundò, quando omnibus consideraris, dubium est, sintne valida, an invalida sponsalia, quid sentiendum? Respondeo, me de hoc dixisse superius. q*

§. X. An

Castr. l. 1. de spons. p. 2. g. n. 2. b Leand. d. 2. d. matr. q. 19.

G. Hurt. 2. de matr. d. 4. n. 1.

Castr. p. cit.

Castr. l. 1. n. 11. citans Pont. Laym. Sanch. n. h. q. 19.

Leand. d. 2. de matr. d. 4. n. 1.

G. Avers. mox citat. d. 1. q. 1. quidem.

Avers. d. 1. q. 1. de spons. l. 1. v. Pro altera.

o Sanc. 1. matr. d. 63.

Castrop. l. 1. cit. p. 33. q. 4. n. 9. §. 10.